

Tussen wanhoop en woede: de film die Wallonië wakker schudde

www.humo.be

'Onze boeren voelen zich als die koe: een eenzame vreemde in de wereld'

Dit verhaal begint in 2012. Dan vertoont de Waalse regisseur Jean-Jacques Andrien voor het eerst zijn documentaire 'Il a plu sur le grand paysage'. In de jaren erna begint de film aan een opvallende tournee door Brussel en Wallonië, en sinds het CETA-debat wordt hij nog meer gevraagd. 'Het grote landschap' is het Land van Herve met zijn uitgestrekte weiden en verspreide boerderijen, maar ook met zijn boeren die al jaren met de tergende onzekerheid kampen of ze wel kunnen overleven met de lage melkprijzen. Ik zag de film in 2013: het is ontroerende, meeslepende non-fictie waarin zichtbaar wordt hoe die boeren zich in hun dagelijkse bestaan schrap moeten zetten tegen de slopende liberalisering.

In Battice spreek ik met Jean-Jacques Andrien en met zijn buurman en melkveehouder **Henri Lecloux**. Die kent veel boerengezinnen: via de Service de Replacement Agricole vervangt hij boeren die ziek of arbeidsongeschikt zijn.

HUMO Was het gepland dat de documentaire op reis zou gaan?

jean-jacques Andrien «Een circuit van bioscopen in Brussel en enkele Waalse steden zou de film sowieso vertonen, maar al na enkele weken liep de distributie vanzelf. Mensen zagen de film, waren aangegrepen en namen contact op met anderen: ze moesten 'm ook naar hun dorp of gemeente halen. En zo zijn we overal in Wallonië geweest, in culturele centra, in parochiezaaltjes, op middelbare scholen, in bibliotheken. De ene keer georganiseerd door een cultuurraad, de andere keer door een lokale Oxfamwinkel. En altijd was er achteraf een debat met mij en Henri erbij.

»De mensen stellen het op prijs dat je tot bij hen komt. De grote politiek wordt al decennia op tv gevoerd, en ze appreciëren het dat je de burger in zijn dorp of gemeente opzoekt.»

HUMO De film is ook in het buitenland vertoond.

Andrien «Hij was in meerdere zalen in Parijs te zien, en ook in andere Franse steden en dorpen. Want ook in Frankrijk woedt het debat over CETA nog, zelfs al heeft hun regering ermee ingestemd.»

HUMO In Vlaanderen was hij nog niet te zien.

Andrien «Wel op een filmfestival in Turnhout. Het probleem is dat er alleen Engelse ondertitels zijn. Nederlandse ondertitels zouden me 3.000 euro kosten, en die heb ik niet. Ik zou 'm nochtans graag in Vlaanderen en Nederland vertonen, want hij zou daar ook aanslaan. Hij was al te zien aan de landbouwuniversiteit in Wageningen, en de zaal stond op z'n kop. Omdat de film niet Waals is, maar universeel. Het gaat hierom: welke globalisering willen we? Welk soort landbouw, welke voedselvoorziening?»

HUMO In de film is nog geen sprake van CETA. Wanneer is die discussie in de filmdebatten opgedoken?

Henri Lecloux «In juni 2014, toen de eerste CETA-hoorzittingen in het Waalse parlement begonnen. Zowel Ecolo als CDH heeft het debat op gang getrokken, samen met **Marc Tarabella**, Europees volksvertegenwoordiger voor de PS.»

Duizend koeien

Het Comprehensive Economic and Trade Agreement, zoals CETA voluit heet, is een

handelsverdrag dat de handelsrelaties tussen de Europese Unie en Canada zal versoepelen. De officiële onderhandelingen begonnen al in mei 2009, maar de grote lijnen van het ontwerpakkoord bleven bijna vijf jaar 'geheim'. Wat meteen omstreden was, waren de normen qua arbeidsomstandigheden, dierenwelzijn en ook de regels over de voedselveiligheid. In Europa geldt het voorzorgsbeginsel: als er een gegronde verdenking is dat een onderdeel van de voeding of van de productiewijze schadelijk is voor de gezondheid, dan wordt het verboden. In Canada geldt het omgekeerde: zolang de schadelijkheid niet bewezen is, mag het product vrij gebruikt worden.